

DECLARAREA MĂRFURILOR ȘI A MIJLOACELOR DE TRANSPORT ORGANULUI VAMAL

Edgar ROTUNDU

Universitatea de Stat din Moldova

Prin noțiunea „declarare” urmează a fi înțeles prezentarea organului vamal – după o formă stabilită în scris, verbală, prin metode de prezentare și transmitere a informației prin rețeaua electronică de comunicare – a datelor exacte despre mărfuri, unități și mijloace de transport și alte obiecte, despre destinația lor vamală, precum și a altor date necesare în scopuri vamale [3, p.77].

Cuvinte-cheie: *declarare, mărfuri, export-import, mărfuri, persoană fizică, persoană juridică, mijloace de transport, bunuri, funcții, teritoriu vamal, organ vamal.*

DECLARATION OF GOODS AND MEANS OF TRANSPORT TO THE CUSTOMS OFFICE

The notion „declaration” is understood as the presentation to the customs office, according to a determined procedure, in written form, orally, through means of presentation and transmission of the information through the electronic communication network of exact details about goods, means of transportation and other objects, about their intended destination, as well as other necessary details for the customs purposes.

Keywords: *declaration, products, export-import, physical person, juridical person, means of transportation, goods, functions, customs territory, customs office.*

Procedura de declarare poate fi definită ca un ansamblu de formalități ce permit și garantează aplicarea diverselor reglementări vamale și de altă natură, la care sunt supuse mărfurile importate sau exportate din momentul plasării lor sub o destinație vamală [4, p.51-52].

Examinând principiile generale de trecere a mărfurilor și mijloacelor de transport, s-a stabilit că, în scopul reglementării de stat și asigurării controlului asupra introducerii pe teritoriul vamal și scoaterii de pe acest teritoriu, organele vamale perfectează actele vamale, pentru a autoriza trecerea acestora peste frontiera vamală și pentru a acorda liberul de vamă.

Vămuirea mărfurilor de export-import cuprinde totalitatea acțiunilor și formalităților realizate de organele vamale și declaranți în scopul realizării condițiilor de plasare a mărfurilor sub destinație vamală solicitată.

Vămuirea mărfurilor se realizează concomitent cu controlul vamal și presupune aplicarea măsurilor de reglementare tarifară și netarifară [4, p.52-53]. Articolul 173 din Codul vamal al Republicii Moldova stabilește că mărfurile și mijloacele de transport care trec frontiera vamală, mărfurile și mijloacele de transport a căror destinație vamală se modifică, alte mărfuri și mijloace de transport în cazurile stabilite de legislație sunt declarate organului vamal.

Declarația se efectuează în forma stabilită de Serviciul Vamal, după o formă scrisă sau verbală prin expunerea datelor veridice despre mărfuri și a altor date necesare vămuirii [1].

Izvoarele lingvistice din România atestă că prin declarare urmează a fi înțeles anunțarea cărorva date sau comunicarea lor în formă scrisă sau orală, într-o formă oficială, în fața unei autorități. Din această definiție reiese că la trecerea sau transportarea mărfurilor peste frontiera vamală a Republicii Moldova, atât persoana fizică, cât și persoana juridică este obligată să prezinte reprezentantului organului vamal aflat la frontiera de stat date exacte – în formă scrisă sau orală [3, p.58].

Legislația vamală a Republicii Moldova stabilește că mărfurile fiind prezentate la organul vamal determinat de Serviciul Vamal sunt supuse declarării. Mijloacele de transport care transportă mărfurile sunt declarate odată cu acestea.

Mijloacele de transport de mărfuri fără încărcături și cele de transport de pasageri sunt declarate la momentul trecerii frontierei vamale. Navele maritime, fluviale și aeriene sunt declarate în portul sau aeroportul de plecare sau de sosire, situate pe teritoriul vamal. Mărfurile, producția importate supuse accizelor sunt declarate la momentul trecerii frontierei vamale. Excepție constituie bunurile introduse în legătură cu schimbarea locului permanent de trai sau bunurile primite cu titlu de moștenire.

Declarația vamală se depune nu mai târziu de 72 de ore din momentul trecerii frontierei vamale, iar în cazul formării garniturii de teren în unele stații ale Căii Ferate din Moldova termenul de depunere a acesteia nu poate depăși 168 de ore din momentul trecerii frontierei vamale.

Persoanele fizice care au în bagajul de mână și în bagajul de însoțire bunuri nedestinate comercializării depun, la trecerea frontierei vamale, declarația vamală odată cu prezentarea bunurilor. Termenul de declarare a gazului natural și a energiei electrice importate este din momentul trecerii frontierei vamale până la data de 20 a lunii imediat următoare celei de gestiune [1].

Declarația verbală se realizează numai de persoanele fizice care deplasează mărfuri determinate în limita necesităților persoanele.

În restul cazurilor se completează o declarație scrisă, iar persoanele juridice, agenții economici – în momentul efectuării exportului, importului sau tranzitului de mărfuri peste frontiera de stat – îndeplinesc formatul Declarației Vamale în Detaliu. Formatul acestei Declarații cuprinde 54 de rubrici care sunt completate de către declarant la solicitarea exportatorului, importatorului sau a persoanei care solicită tranzitul prin teritoriul statului. În rubricile Declarației Vamale în Detaliu trebuie să fie indicate exact absolut toate datele care sunt necesare și solicitate de a fi incluse în căsuțele respective din ele.

Datele incluse în rubricile Declarației Vamale în Detaliu trebuie să corespundă în exactitate cu datele incluse în documentele marfă de însoțire, în alte documente necesare, după caz (certificat de origine, proveniență, calitate, conformitate, veterinar și cel fitosanitar).

Datele incluse în documentele marfă de însoțire sau în alte documente de trecere a frontierei trebuie să coincidă întocmai cu denumirea, cantitatea, volumul, numărul, ambalajul, costul, valoarea mărfii aflate în unitatea de transport. Și invers, marfa care se transportă peste frontieră cu unitatea sau mijlocul de transport trebuie să coincidă cu datele incluse în documentele marfă de însoțire sau în alte documente necesare la momentul trecerii frontierei și prezentate controlului vamal la frontiera de stat [3, p.79-80].

Activitatea organelor vamale din Republica Moldova, precum și din țările vecine (România, Ucraina, cele ce fac parte din CSI), atestă că pe lângă forma scrisă și orală de declarare a mărfurilor, obiectelor și a altor bunuri trecute peste frontiera vamală de stat există și forma de declarare concludentă, care, de obicei, este prezentată de persoanele fizice care trec peste frontieră la intrarea pe, la ieșirea de pe teritoriul țării sau la tranzitarea acestuia.

Forma de declarare concludentă este nu altceva decât îndeplinirea semnelor sau mișcărilor comise de persoana fizică pentru a convinge lucrătorul vamal că dispune de careva bunuri aflate asupra sa la trecerea peste frontiera statului. Forma de declarare prin îndeplinirea semnelor concludente nu poate fi practică de agenții economici, din considerentul că aceștia sunt obligați să prezinte atât la vamele interne, cât și la vamele de frontieră întregul set de documente prevăzut de legislația vamală în vigoare.

Codul vamal al Republicii Moldova nu prevede la momentul actual care documente concrete sunt necesare la declararea mărfurilor, valorilor trecute sau transportate peste frontiera vamală de către persoanele juridice, agenții economici sau de către participanții la relațiile economice externe. Lista acestor documente este stabilită de actul normativ intern al Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

La aceste documente se atribuie următoarele:

- contractul în baza căruia au fost livrate mărfurile;
- documentele de transport;
- scrisoarea de trăsură internațională prevăzută de Convenția internațională cu privire la contractul de transport al încărcăturilor pe cale auto;
- carnetul TIR prevăzut de Convenția internațională cu privire la transportul internațional de încărcături sub acoperirea carnetului TIR;
- documentele comerciale;
- licențele, autorizațiile;
- certificatul de conformitate;
- certificatul de origine;
- declarațiile de repatriere;
- actele de expertiză;
- actele de constituire a agentului economic;
- certificatele ce confirmă conturile bancare [2].

Declararea îndeplinește următoarele **funcții**:

prima funcție – asigurarea organelor vamale cu date concrete despre mărfurile și mijloacele de transport trecute peste frontiera vamală;

a doua funcție – stabilirea datelor veridice despre mărfuri și mijloace de transport și plasarea mărfurilor și mijloacelor de transport sub o anumită destinație vamală, de către declarant;

a treia funcție – funcția de control [5, p.15-16].

Din momentul introducerii mărfurilor pe teritoriul vamal, ele sunt supuse supravegherii vamale și pot face obiectul diverselor controale din partea autorității vamale.

Articolul 1 al Codului vamal stipulează ca prin mărfuri se înțelege orice bun mobil: obiecte și alte valori, inclusiv valori valutare (valută străină și monedă națională în numerar, instrumente de plată și valori mobiliare materializate exprimate în valută străină și monedă națională), gaze naturale, energie electrică, energie termică, alt fel de energie, precum și mijloace de transport. La trecere peste frontiera vamală a Republicii Moldova – la intrare în, la ieșire din țară sau în caz de tranzit prin teritoriul țării – acestea sunt supuse declarării în fața organului vamal [1].

Ca obiect în procedura de declarare sunt mărfurile și mijloacele de transport.

În momentul declarării, în calitate de subiecți sunt, pe de o parte, organele vamale și, pe de altă parte, declarantul și alte persoane [6, p.130-131].

Deci, din momentul introducerii mărfurilor pe teritoriul vamal acestea rămân sub supraveghere vamală până va fi stabilit statutul lor vamal. Mărfurile introduse pe teritoriul vamal trebuie să fie însoțite de persoana care a introdus aceste mărfuri. Fiind introduse, mărfurile urmează a fi direcționate pe calea stabilită de autoritățile vamale:

- fie spre un birou vamal indicat de autoritățile vamale sau spre un alt loc desemnat de aceste autorități;
- fie spre teritoriul zonelor economice libere, cu condiția plasării directe a mărfurilor în această zonă.

Conduita în vamă nu trebuie să afecteze traficul turistic, traficul frontalier, traficul poștal sau traficul de importanță economică sporită în cazul când supravegherea vamală și posibilitățile controlului vamal nu se compromit reciproc.

Din momentul sosirii mărfurilor la biroul vamal sau în alte locuri desemnate de autoritățile vamale, mărfurile trebuie să fie prezentate în vamă de persoana care a introdus aceste mărfuri pe teritoriul vamal sau de către transportator.

Din cele expuse reiese că prezentarea mărfurilor în vamă poate fi definită ca o procedură de comunicare autorităților vamale, într-o formă cerută, a faptului sosirii mărfurilor în vamă.

Este de menționat că prevederile generale ce țin de prezentarea mărfurilor în vamă nu se referă la:

- ✓ transportarea mărfurilor de către călători;
- ✓ plasarea mărfurilor sub o destinație vamală fără a fi prezentate în vamă.

Din momentul prezentării mărfurilor în vamă ele pot fi obiectul examinării și expertizei în baza autorizației respective din partea autorităților vamale, în scopul de a li se atribui mărfurilor destinație vamală.

Prezentarea mărfurilor în vamă este însoțită de depunerea unei declarații vamale, ceea ce servește drept temelie pentru autoritățile vamale de a exercita pe deplin supravegherea vamală asupra mărfurilor declarate. Declarația vamală este depusă de persoana care a introdus mărfurile pe teritoriul vamal și le-a prezentat în vamă.

Se ține cont și de faptul că mărfurile prezentate în vamă nu pot fi descărcate sau transbordate de pe mijlocul de transport fără autorizația autorităților vamale, în afara cazului de existență a unui pericol inevitabil. Totodată, autoritățile vamale pot să ceară descărcarea sau dezambalarea mărfurilor în vederea realizării controlului asupra lor și a mijloacelor de transport.

Mărfurile prezentate în vamă nu pot fi ridicate din locul aflării lor inițiale decât cu autorizația din partea autorităților vamale [4, p.53].

Mărfurile, obiectele, mijloacele de transport transportate peste frontiera vamală a Republicii Moldova sunt supuse declarării obligatorii în scopul asigurării reglementărilor vamale.

La intrarea mărfurilor pe teritoriul vamal, rolul principal al organelor vamale constă în efectuarea controlului (cu respectarea legislației vamale) a setului de documente care sunt prezentate organului vamal în momentul declarării mărfurilor, mijloacelor de transport.

Activitatea principală a organului vamal în procesul de declarare este axată pe: perceperea taxelor datorate la intrarea mărfurilor pe teritoriul vamal, gestiunea impozitelor indirecte (accize, taxa pe valoarea adăugată),

combaterea traficului de mărfuri contrafăcute, protecția patrimoniului cultural național, protecția mediului înconjurător, precum și pe exercitarea controlului substanțelor radioactive.

Bibliografie:

1. Codul vamal al Republicii Moldova, nr.1149-XIV din 20.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2000, nr.160-162/1201.
2. Lista documentelor solicitate de organul vamal necesare la vămuirea mărfurilor, aprobată prin Ordinul nr.276-O din 24.10.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.162-165.
3. MAIMESCU, S. Nedeleclaraea sau deelararea neautentică a mărfurilor – una dintre modalitățile de comitere a contra-bandei în sfera activității economice externe a Republicii Moldova. În: *Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova*. Seria „Științe socioumanistice”, vol.1. Chișinău, 2005, p.77.
4. RADU, Gh. *Drept vamal comunitar*. Chișinău, 2005.
5. *Декларирование товаров и транспортных средств*: Таможенный альманах. Москва, 1999.
6. ХАЛИПОВ, С.В. *Таможенное право*. Москва: Зерцало, 2004.

Prezentat la 11.05.2015